

Nr 5/1972.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
om studiestöd.

Genom lagen den 14 januari 1972 om studiestöd (FFS 28/72) har rikets lagstiftning om understöd för studier undergått en genomgripande revision. Syftemålet med denna har varit dels att koncentrera stadgandena om studiestöd av olika slag till en enda lag och dels att samtidigt utvidga ramen för studiestödet på det sättet att uppehållet för dem som fortsätter sina studier efter läropliktsskolan i huvudsak skall vara tryggt.

I landskapet regleras för närvarande understöden för studier genom landskapslagen den 16 april 1970 om landskapsborgen och räntestöd för yrkesstudier (8/70), landskapslagen den 18 mars 1946 om understöd för yrkesstudier (15/46) samt landskapslagen den 8 februari 1950 om understöd för studier vid läroverk i landskapet Åland (4/50). Genom att samla bestämmelserna i dessa tre landskapslagar till en enda landskapslag, skulle de olika stödformerna förenhetligas. För den skull och då rikets lag dessutom medför en viss utvidgning av området för beviljandet av stöd föreslår landskapsstyrelsen en motsvarande lagrevision i landskapet.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagen i likhet med landskapslagen om landskapsborgen och räntestöd skulle gälla endast i landskapet bosatt person, som efter läropliktsskolan bedriver studier i landskapet. På särskilda skäl skulle landskapsstyrelsen dock kunna bevilja stöd åt åländsk studerande, som studerar i utlandet, samt åt utlänning, som bedriver studier i landskapet. Utanför lagens tillämpningsområde blir således de åländska studerande, som bedriver studier i riket och där bosatta studerande, som studerar i landskapet. Åländska studerande i riket har samma möjligheter som övriga studerande till stöd genom vederbörande skolas förmedling. Detta förfarande har tillämpats i fråga om borgen och räntestöd med stöd av nuvarande lagstiftning och någon olägenhet därav har såvitt landskapsstyrelsen känner till icke uppstått.

Studiestödet skulle enligt lagförslaget omfatta förutom landskapsborgen och räntestöd även en ny form av understöd, nämligen studiepenning. Studiepenningen är en form av bidrag om maximalt 500 eller 700 mark om året.

Bestämmelserna angående förutsättningarna för beviljande av studiestöd föreslås i sak få samma innehåll som rikets motsvarande stadganden. För att undvika så gott som årligen återkommande lagändringar

föreslås stadgandena om olika gränser liksom även om maximibeloppen utformade som s.k. blankettstadganden, vilket innebär att i riket gällande gränser och belopp skulle tillämpas i landskapet utan att särskilda lagstiftningsåtgärder behövdes från landstingets sida.

Med avvikelse från gällande lagstiftning föreslår landskapsstyrelsen ett stadgande som skulle möjliggöra tillsättandet av en eller flera studiestödsnämnder i landskapet. Angående dessa nämnder skulle dock stadgas närmare i landskapsförordning.

I den mån landstinget upptar anslag i årsstaten kunde enskilda medel som fört användas i vissa fall som ett komplement till ordinarie medel.

På grund av att studiemöjligheterna på Åland är begränsade och då utbildning inom vissa specialområden i riket sker endast på finska, bedriver för närvarande ett relativt stort antal åländska studerande sina studier i Sverige. Ett av villkoren för beviljande av stöd åt dessa studerande har dock varit att de förbinder sig att efter studietidens slut bosätta sig i hemlandet. Landskapsstyrelsen anser dock att sådan förbindelse icke skulle krävas av studerande som efter avslutade studier icke har möjlighet till ett arbete i landskapet som motsvarar utbildningen. I fråga om compensationen för dessa anslag bör i dessa fall de i 29 § självstyrelselagen för Åland nämnda särförhållanden kunna åberopas.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsam förelägga landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om studiestöd.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

Lagens tillämpningsområde.

1 §.

I landskapet bosatt finsk medborgare, som efter genomgången läropliktsskola, bedriver studier i landskapet vid läroanstalt, som är under offentlig kontroll, beviljas på ansökan studiestöd på sätt i denna lag stadgas.

För studier i utlandet kan landskapsstyrelsen på särskilda skäl bevilja i denna lag avsett studiestöd.

På särskilda skäl kan landskapsstyrelsen bevilja i landskapet bosatt person, som icke är finsk medborgare, studiestöd enligt stadgandena i denna lag.

-3-

2 §.

Med studiestöd avses i denna lag landskapsborgen och räntestöd för studielån samt studiepenning.

Landskapsborgen och räntestöd för studielån beviljas för yrkesstudier för studier, vilka bedrives vid universitet eller annan högskola och pågår under minst sex månader, samt på särskilda av landskapsstyrelsen fastställda skäl för studier vid läroverk, folkhögskola eller folkakademi.

Med studiepenning avses bidrag, som av landskapsmedel beviljas för studier, vilka pågår under minst fyra månader.

Studiestöd beviljas dock icke den som vid universitet eller annan högskola avlagt högre kandidatexamen eller annan motsvarande examen och som bedriver studier i syfte att avlägga licentiatexamen eller att förvärva doktorsgrad.

3 §.

Allmänna förutsättningar för beviljande av studiestöd är att sökanden bedrivit studier med framgång är mindre bemedlad. Angående bedömningen av studieframgång som villkor för studiestöd stadgas i landskapsförordning.

Vid prövning av sökandens ekonomiska förhållanden skall även makes inkomst och förmögenhet beaktas. Gäller ansökan studiepenning, skall dessutom sökandens föräldrars inkomst och förmögenhet tagas i beaktande, om de anses försörja sökanden.

I riket fastställda gränser för inkomst och förmögenhet äger jämväl tillämpning i landskapet.

4 §.

Även om sökandens eller hans föräldrars inkomst eller förmögenhet icke överstiger fastställda maximibelopp kan studiestödet nedsättas eller helt förvägras, ifall studietidens längd, eller med studierna åtföljande förmåner eller andra på sökandens utkomstmöjligheter verkande omständigheter ger anledning därtill.

Även om sökandens ekonomiska villkor i övrigt skulle förutsätta avslag kan studiestöd beviljas, om sökandens utkomstmöjligheter försvåras på grund av sjukdom, som drabbat sökanden själv, föräldrarna eller sökandens familj, eller på grund av andra särskilda omständigheter.

Landskapsborgen och räntestöd.

5 §.

Landskapsborgen och räntestöd för studielån beviljas varje gång för lån, som är avsett för högst ett års studiekostnader. Studie-

-4-

lånets maximibelopp för studier vid viss läroanstalt är detsamma som i riket fastställts för motsvarande läroinrättning.

6 §.

Landskapsborgen beviljas för studielånets hela nominella belopp, för den del av räntan på lånet som låntagaren själv betalar, för moraränta och för kostnader, som föranledes av lånets eventuella uppsägning. Landskapsborgen ställes som proprieborgen.

På borgen, som utfästes i stöd av denna lag, tillämpas icke vad i förordningen den 9 november 1868 om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer är stadgat om preskription av borgensförbindelse.

7 §.

För studielån som avses i denna lag erlägger landskapet i räntegottgörelse till kreditinrättningen ett belopp som fastställles av landskapsstyrelsen till högst fyra procent om året.

Landskapsstyrelsen kan med anslag ur landskapets enskilda medel ytterligare höja räntegottgörelsen så att den helt täcker räntekostnaden.

Betalningen av räntestöd upphör ett och ett halvt år efter den första räntebetalningsdagen efter den månad då de i 1 § avsedda studierna avslutats, dock senast tio år från det lånebelopp första gången lyfts.

8 §.

Om den högsta räntan för studielån, för vilket landskapet inklädder sig borgen, gäller vad därom i riket är stadgat. I riket gällande föreskrifter tillämpas även på beloppet av den gottgörelse som skall erläggas för penninginrättningarnas merkostnader för studielånens förvaltning. (förvaltningsersättning).

9 §.

Landskapsborgen och räntestöd beviljas för studielån från sådana penninginrättningar, fonder, sammanslutningar och andra inrättningar, vilkas verksamhet omfattar beviljande av lån mot borgen.

Studiepenning.

10 §.

Studiepenning beviljas för högst ett studieår åt gången enligt följande:

- 1) på läroverks gymnasialstadium inom anvisade anslag högst 500 mark;
- 2) vid yrkesläroanstalt högst 500 mark; samt

3) vid universitet och annan högskola samt vid jämförlig läroanstalt högst 700 mark.

11 §.

Studiepenning utbetalas på sätt närmare stadgas i landskapsförordning till mottagaren av studiestödet eller till vederbörande läroanstalt.

Förvaltning och ändringssökande.

12 §.

Om beviljande av studiestöd och om övriga frågor i samband därmed besluter landskapsstyrelsen, såvida icke dessa uppgifter enligt landskapsförordning överförts till läroanstalts studiestödsnämnd eller en för flera läroanstalter gemensam sådan nämnd.

Om tillsättande av studiestödsnämnd besluter landskapsstyrelsen, efter att ha hört vederbörande läroanstalt.

Medlemmarna i studiestödsnämnd utför sitt uppdrag under tjänsteansvar.

13 §.

Den som är missnöjd med studiestödsnämnds beslut får söka ändring däri hos landskapsstyrelsen, då fråga är om beslutets ändamålsenlighet och hos statens studiestödscentral, såvitt gäller beslutets laglighet, genom skriftliga besvär senast före klockan tolv den trettiande dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av studiestödsnämndens beslut. Till besvärsskriften skall fogas det beslut, varöver besvär anföres, i original eller såsom på tjänstens vägnar styrkt avskrift samt de bevis, som besväranden önskar åberopa och som icke förebragts tidigare.

I studiestödsnämnds beslut rörande ansökan om studiepenning får ändring icke sökas genom besvär.

I beslut, som landskapsstyrelsen eller statens studiestödscentral fattat med stöd av denna lag, får ändring icke sökas genom besvär.

Beslut angående studiestöd anses delgivet vederbörande, om ej annat visas, den sjunde dagen efter den dag då beslutet inlämnats för postbefordran under den adress sökanden uppgivit.

Särskilda stadganden.

14 §.

Studiestöd kan på åtgärd av landskapsstyrelsen helt eller delvis återkallas eller återindrivas, om studeranden för att få studiestöd lämnat oriktiga uppgifter, hemlighållit inkomster eller förmögenhet eller annan väsentlig omständighet, eller om i hans förhållanden inträffat en väsentlig förändring sedan studiestödet beviljades. Återindrivning kommer likväl i fråga endast såsom påföljd av uppenbart missbruk av stadgandena i denna lag.

-6-

15 §.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

16 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

Genom denna lag upphäves landskapslagen den 18 mars 1946 om understöd för yrkesstudier (15/46), landskapslagen den 8 februari 1950 om understöd för studier vid läroverk i landskapet Åland samt landskapslagen den 16 april 1970 om landskapsborgen och räntestöd för yrkesstudier (8/70) jämte i dessa lagar senare gjorda ändringar, dock så, att de rättigheter och skyldigheter, som uppkommit i stöd av nämnda lagar med nedannämnda undantag fortfarande skall vara i kraft.

Utan hinder av vad i 2 mom. är stadgat skall landskapslagen om understöd för studier vid läroverk i landskapet Åland tillämpas på eleverna i mellanskolans två högsta klasser intill dess grundskolan helt införts.

Utan hinder av vad i 2 mom. är stadgat skall stadgandena i denna lag om förvaltningsersättning och om ränta, vilken skall uppbäras hos mottagare av studielån, tillämpas även på studielån som beviljats med stöd av landskapslagen den 16 april 1970 om landskapsborgen och räntestöd för yrkesstudier, räknat från den 1 oktober 1972.

Mariehamn, den 24 februari 1972.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Martin Isaksson

Lagberedningssekreterare Sune Carlsson.